

ПРАВИЛНИК ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ ОТ ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛНОСТИ

**ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ
ПО МЕНИДЖМЪНТ – ГР. ВАРНА
МЕЖДУНАРОДЕН КОЛЕЖ**

УТВЪРДИЛ
ДОЦ. Д-Р ТОДОР РАДЕВ
РЕКТОР

ПРАВИЛНИК ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ ОТ ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛНОСТИ ВЪВ ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО МЕНИДЖМЪНТ

Настоящият документ представлява Правилник за провеждане на практическата подготовка на студентите от педагогическите специалности във Висше училище по мениджмънт, гр. Варна (ВУМ) и е изготвен в съответствие с Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „Учител“ (в сила от учебната 2017/2018 година, Приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г., Обн. ДВ. бр.89 от 11 Ноември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 2021г.), Наредба №15 от 22 юли 2019 Г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (в сила от 02.08.2019 г., обн. ДВ. бр.61 от 2 Август 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.80 от 24 Септември 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 5 Юли 2022г.) и Учебния план на двете специалности – Педагогика на обучението по икономика и мениджмънт и Педагогика на обучението по хотелиерство и ресторантьорство и с Правилника за вътрешния ред на ВУМ.

Глава Първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1 (1) Настоящият правилник регламентира начина, времето и мястото на провеждането на практическата подготовка на студентите на ВУМ, обучаващи се в специалностите Педагогика на обучението по икономика и мениджмънт и Педагогика на обучението по хотелиерство и ресторантьорство и не засяга студенти в други учебни заведения.

(2) Отговорността за изпълнение на Правилника е на определените със заповед на ректора преподаватели, определените учители за наставници и заместник-директор на съответното училище, на студентите от ВУМ и на длъжностните лица, посочени в Правилника.

Чл. 2 Съгласно Чл. 9. от Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „Учител“ (в сила от учебната 2017/2018 година, Приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г., Обн. ДВ. бр.89 от 11 Ноември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.10 от 5 Февруари 2021г.) практическата подготовка се провежда в училища от системата на

предучилищното и училищното образование и се осъществява в следните форми на обучение с минимален хорариум в академични часове:

1. хоспитиране: 30 часа;
2. текуща педагогическа практика: 60 часа;
3. стажантска практика: 90 часа.

(1) **Хоспитирането** е наблюдение и анализ на педагогически ситуации, уроци и други организационни форми в училища, с които ВУМ сключва договори, осъществявано под непосредственото ръководство на преподавател от висшето училище.

(2) Съгласно чл. 11., ал. 1 от същата Наредба **текущата педагогическа практика** включва посещение, наблюдение и провеждане на педагогически ситуации, уроци и други организационни форми в училища съвместно с учител-наставник под ръководството на преподавател от висшето училище с цел подготовка за стажантската практика.

(3) Съгласно чл. 12., ал. 1 **стажантската практика** включва самостоятелно участие на обучаващите се в образователния процес чрез провеждане на педагогически ситуации или уроци, както и в други организационни форми в училища, с които ВУМ сключва договори, провеждани под ръководството на учител-наставник и преподавател от висшето училище.

(4) Обучаващите се лица по ал. 3 са стажант-учители.

Чл. 3. По време на стажантската практика минималният брой на уроците, проведени от стажант-учителите, е не **по-малко от 15** и не **повече от 22** в различни класове.

Глава Втора. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ВИСШЕТО УЧИЛИЩЕ, ОРГАНИЗИРАЩО ПРАКТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИТЕ

Чл. 4. Провеждането на практическа подготовка на студентите от педагогическите специалности във ВУМ се осъществява в съответствие с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация "учител", приета с ПМС № 289 от 2016 г. (ДВ, бр. 89 от 2016 г.), , както и в съответствие и с Наредба №15 от 22 юли 2019 Г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (в сила от 02.08.2019 г., обн. ДВ. бр.61 от 2 Август 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.80 от 24 Септември 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 5 Юли 2022г.)

Чл. 5. (1) Съгласно чл. 13.от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация "учител", приета с ПМС № 289 от 2016 г. (ДВ, бр. 89 от 2016 г.), , както и в съответствие с чл. 36. (1) от Наредба №15 от 22 юли 2019 Г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (в сила от 02.08.2019 г., обн. ДВ. бр.61 от 2 Август 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020г., изм. и

доп. ДВ. бр.80 от 24 Септември 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 5 Юли 2022г.) за организирането и провеждането на практическата подготовка на студентите от педагогическите специалности **ВУМ сключва договор** между висшето училище и съответни училища.

(2) В договора с училищата се определят **условията и редът** за организиране и провеждане на практическата подготовка, правата и задълженията на всяка от страните.

(3) Договорът по ал. 1 за всяка учебна година се сключва между ректора на ВУМ и директора на училището не по-късно **от 30 септември на календарната година**.

Чл. 6. Съгласно чл. 11, ал. 2 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“ задължение на ВУМ е **преди провеждането на текущата педагогическа практика** обучаващите се задължително да предоставят информация в електронен вид, свързана с населеното място, в което желаят да упражняват професия въз основа на придобитата професионална квалификация „учител“.

(1) Информацията съдържа:

1. персонална информация за лицето;
2. информация за образование и квалификация;
3. професионален и учителски стаж;
4. нагласи за професионално и кариерно развитие като педагогически специалист.

(2) Информацията по ал. 3 се използва за изготвяне на национална карта на педагогическите специалисти.

Чл. 7. (1) За стажант-учителите, които **не заемат** учителска или възпитателска длъжност, практическата подготовка се организира в училища, с които ВУМ има сключен договор.

(2) За стажант-учителите, които заемат учителска или възпитателска длъжност в институция в системата на предучилищното и училищното образование, но не притежават професионална квалификация „учител“ и се обучават във ВУМ, за да я придобият, самостоятелното участие в образователния процес се осъществява чрез изпълнението на нормата за **преподавателска работа** като част от трудовете им задължения и се зачита за проведена практическа подготовка.

(3) В случаите по ал. 2. стажант-учителите предоставят на **ВУМ Дневник** за **професионално развитие** с включени проведени уроци и други форми според трудовете им задължения в училището, в което работят.

Глава Трета. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА УЧИЛИЩЕТО И НА УЧИТЕЛИТЕ-НАСТАВНИЦИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА НА СТАЖАНТ-УЧИТЕЛИТЕ

Чл. 8. Директорът на училище, който е сключил договор с ВУМ за организиране и провеждане на практическата подготовка на студентите, осигурява необходимите условия за провеждане на хоспитиране, текуща педагогическа практика и самостоятелното участие на стажант-учители в образователния процес и **в срок до 15 октомври предоставя на ректора на ВУМ:**

- 1. списък с учителите-наставници, с формираната им норма за преподавателска работа за съответната учебна година по паралелки по класове;**
2. информация за броя стажант-учители, за които може да бъде осигурен учител наставник.

Чл. 9. Съгласно чл. 38 (1) от Наредба №15 от 22 юли 2019 Г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (в сила от 02.08.2019 г., обн. ДВ. бр.61 от 2 Август 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр.80 от 24 Септември 2021г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 5 Юли 2022г.) училището определя за наставници на студентите учители, заемащи длъжността „старши учител“ или „главен учител“.

(2) Учителят-наставник получава допълнително възнаграждение, определено в индивидуален договор с висшето училище, който се сключва **не по-късно от 30 октомври на календарната година.**

(3) Директорът на училището, който е сключил договор с ВУМ за организиране и провеждане на практическата подготовка, със **заповед разпределя** стажант-учителите между определените учители-наставници.

(4) Един учител-наставник може да ръководи не повече от двама "стажант-учители".

(5) Стажант-учителите осъществяват практическата си подготовка под непосредствено наблюдение и ръководство на учител-наставник от училището, в което се провежда подготовката, и **преподавател от висшето училище.**

(6) Учителят-наставник и стажант-учителят подготвят **план с график за съвместна работа във връзка с изпълнение на дейностите за времето, в което се провежда практическата подготовка.**

Чл. 10. По време на практическата подготовка учителят-наставник вписва в Дневника за професионално развитие на всеки стажант-учител **качествена оценка** за изпълнението на възложените задачи, препоръките и постигнатия напредък.

Чл. 11. (1) Учителят-наставник ръководи практическата подготовка на стажант-учителя като:

1. показва **различни видове уроци;**
2. консултира и участва при планирането, разработването на урока от стажант-учителя, като **съблюдава** спазването на учебната програма, подпомага

формулирането на целите, избора на методи и техники на преподаване, одобрява ги и помага за осъществяването им;

3. **запознава** стажант-учителя с характеристиката на паралелките, в които самостоятелно ще провежда образователен процес, и подпомага адаптацията му;

4. **демонстрира интерактивни и иновативни методи** на преподаване и на педагогическо взаимодействие и подпомага избора на техники за мотивиране и поощрение и на критерии за оценяване напредъка на учениците;

5. запознава стажант-учителя с **документите** на институцията и изискванията за работа с тях;

6. стимулира участието в **обсъждането** на наблюдаваните уроци;

7. подпомага подготовката, организирането и провеждането на **родителска среща** и на индивидуални консултации с родители;

8. запознава стажант-учителя с функциите както на педагогическия, така и на **обществения съвет и на училищното настоятелство**;

9. **контролира** изпълнението на поставените задачи от стажант-учителя, дава практически съвети по време на работа и оценява качеството на изпълнението;

10. поддържа връзка с преподавателя от ВУМ, като дава аргументирано мнение и оценка за работата на стажант-учителя по време на педагогическата практика.

(2) В срок **до 15 работни дни след приключването** на практическата подготовка „учителят-наставник“ с **доклад** уведомява ВУМ за резултатите от работата си със стажант-учителя/те и учителя, когато той има преподавателска норма (по чл. 36, ал. 4 от Наредба №15) за неговия напредък или проблеми, като прави конкретни препоръки и предложения. **Докладът се съгласува предварително с директора на детската градина или на училището.**

Глава Четвърта. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТАЖАНТ-УЧИТЕЛИТЕ

Чл. 12 По време на практическата подготовка стажант-учителят води **Дневник за професионално развитие**, в който вписва конкретните дейности, наблюдаваните учебни часове по учебен предмет или модул, изучаваните теми, изпълняваните практически задачи, използваните материали, методи и подходи, усвоените компетентности, възникналите проблеми, предложения и препоръки. Стажант-учителят предоставя периодично на учителя-наставник своя Дневника за вписване на **качествена оценка** за изпълнението на възложените задачи, препоръките и постигнатия напредък.

Чл. 13. По време на организираната практическа подготовка по чл. 36, ал. 2 от Наредба №15 стажант-учителите самостоятелно участват в образователния процес, като:

1. ефективно се включват в провежданата форма на педагогическа практика според **предварително одобрен график**, като описват и анализират наблюдаваните уроци, активно участват в обсъждането, установявайки

съответствието на структурата с набелязаните цели и с очакваните резултати;

2. наблюдават и анализират уроци и други организационни форми, провеждани от учителя-наставник в рамките **на една учебна седмица;**
3. планират, разработват и консултират варианти на урок, като спазват съответната училищна учебна програма, **които консултират** с учителя-наставник;
4. формират умения за работа в реална среда за прилагане на **различни техники за подкрепа и за социализация;**
5. усвояват практически умения за организиране и провеждане на самостоятелна педагогическа дейност, **оценяват знанията и уменията на децата/учениците и се самооценяват;**
6. наблюдават и прилагат **различни методи на обучение и подходи** за организиране на урок;
7. запознават се с **документите на институцията**, спазват реда и установените правила, използват и опазват материално-техническата база на училището;
8. запознават се с функциите на класен ръководител, на учителя.

Чл. 14 По време на провеждането на практическата подготовка стажант-учителите имат право:

1. Стажант-учителите имат право своевременно да получават информация относно организацията на хоспитирането, текущата педагогическа практика, стажантската практика в началото на семестъра или две седмици преди стартирането им, в зависимост от текущите възможности на приемащото средно училище.
2. Стажант учителите имат право да участват непосредствено в образователния процес и да получават своевременно пълна информация за неговата специфика в зависимост от вида, специалностите, профилите, професиите и организацията на работа в приемащото средно училище.
3. Да се запознаят със **своя наставник/наставници предварително, за да се установят доверителни отношения и да получават квалифицирана помощ и ръководство в своето професионално израстване.**
4. Да изказват свои предпочитания за учебни предмети, по които да наблюдават и да провеждат уроци сред тези, по които преподава наставникът им.
5. Оторизираният преподавател на ВУМ, отговарящ за провеждането на текущата педагогическа практика или Учебен отдел на ВУМ, заедно с наставника информира студентите за учебните предмети, по които ще преподават.
6. Студентите имат право да получават информация за графика за провеждане на педагогическата практика от оторизирания заместник-директор на приемащото училище или от наставника.

7. Стажант-учителите имат право да получат пълна информация от определения от приемащото училище наставник относно **тематичното разпределение по учебния предмет, използвания от учениците учебник и други учебни пособия с оглед на успешното провеждане на текущата практика.**
  8. Стажант-учителите имат право да предлагат учител за наставник, според определения от Педагогическия съвет състав, в случай, че са завършили средното си образование в същото училище.
  9. Да завършват предсрочно по индивидуален график по реда, определен с чрез Правилник на висшето училище, ако това се налага от непреодолими ситуации.
  10. Стажант-учителите имат право да участват в научно-изследователската и в учебно-производствената дейност на ВУМ, като им се гарантират авторските, изобретателските им права и възнаграждения по ред, определен с отделни наредби.
  11. Стажант-учителите имат право да оказват съдействие на наставника и на училището, в което провеждат своята практическа подготовка относно подготовката на ученици за конкурси, състезания и пр.
  12. Стажант-учителите имат право да изразяват свободно мнение за организацията и провеждането на практическата подготовка, включително и чрез анонимни анкети.
- (2) Студенти, чието документирано здравословно състояние, налага удължаване на сроковете за предаване на курсови работи, както и удължаване на продължителността на изпитите, имат право на облекчен режим на обучение по реда, определен в Правилника за вътрешния ред на ВУМ.
- (3) Длъжностните лица от ВУМ са задължени да оказват съдействие на студентите при осъществяването на правата им по този правилник.

Чл. 15 Стажант-учителите са длъжни:

1. Да спазват Настоящия правилник на територията на училището, където провеждат практическата си подготовка.
2. Да не провеждат на територията на приемащото училище политическа и религиозна дейност, както и дейности, свързани с народност, етническа принадлежност, раса и социален произход, да не проявяват етническа или религиозна нетърпимост, да не проповядват религиозните си убеждения, да не изпълняват религиозни обреди и други действия, които не отговарят и са в противоречие със светския характер на средното образование в България.
3. Да опазват материалната база на приемащото училище и да спазват на територията му общоприетите здравни и хигиенни норми.
4. Да се отнасят с уважение към ръководството, учителите и учениците на територията на приемащото училище, както и да пазят престижа му.

5. Да попълват и подават своевременно необходими документи, както и материали, свързани с изнасянето на уроци.
6. Да посещават всички занятия, **предварително уточнени в графика на практическата подготовка съгласно седмичните** разписания за отделните срокове.
7. Да изпълняват в определените срокове възлаганите им индивидуални задачи от наставника.
8. Да представят Дневника си периодично за проверка и заверяване от наставника.
9. Да оказват съдействие на длъжностните лица от училището при изпълнение на техните задължения, включително и да се легитимират при поискване с редовен документ за самоличност.
10. Да не внасят, употребяват или разпространяват на територията на приемащото училище алкохолни продукти или субстанции, чието използване и/или притежаване е или криминализирано, или строго регулирано.

Чл. 16 На стажант-учители, които системно не изпълняват задълженията си според този правилник, се променя или прекратява срокът на практическата подготовка:

1. презаписване на учебна година;
2. прекъсване на обучението за определен срок;
3. отстраняване от висшето училище за определен срок.

Чл.17 Задълженията на стажант-учителя е най-малко един ден преди изнасянето на урок да уведоми наставника си за внезапно възникнало препятствие.

Чл.18 Други задълженията на студентите да участват в практическото обучение и/или учебна практика, включително учебни пътувания са описани в **Глава Единадесета. ПРАКТИЧЕСКО ОБУЧЕНИЕ И УЧЕБНИ СТАЖОВЕ** от *Правилника за вътрешен ред* на ВУМ.

Чл. 19 Правата и задълженията на студентите за допускане и явяване до държавен изпит и/или защита на дипломна работа, както и сроковете за това, са описани **Глава Дванадесета. ДИПЛОМИРАНЕ** от *Правилника за вътрешен ред* на ВУМ.

Глава Пета. ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 20 (1) Правилникът е приет от Висшия Академичен Борд на ВУМ (Протокол № 1).

(2) Правилникът влиза в сила от деня на приемането му.

Чл. 21 (1) Последна редакция на правилника е приета от Висшия Академичен форум на ВУМ с протокол от 16.01.2023 г.

(2) Последващи поправки в правилника влизат в сила след тяхното приемане от Висшия Академичен Форум.

Чл. 22 За въпроси, нерегламентирани в настоящия правилник или при особени частни случаи, решението се взема от Ректора.